

zveza z Nemško nespremenjena, povsem taka, kakor jo je lansko leto popisal minister vnanjih zadev grof Kalnoky v delegacijah. Heilsberg predlagal je, naj se prične razgovor o tem odgovoru, pri kateri priliki bi bil še kakovi Velikonemec priliko našel, povečevati Bismarka, po drugi strani pa hrustati, kar je kjer koli slovanskega. Vlada ne bi bila mogla razodeti mnogo več kakor je storila v kratkih besedah svojega odgovora in zato se predlog na razgovor od strani večine ni sprejel. Videti je bilo, da zavolj tega nihče ni bil hud.

Drug pomenljiv čin levičarjev, in to nemško-avstrijskega kluba, je Plener-Exner-Wrabecov predlog, naj se ustanove delavske zbornice, in to, na Dunaji, v Lincu, Solnogradu, Gradcu, Ljubnem, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Rovigni, Trstu, Insbruku, Bolcanu, Reichenbergu, Eger-u, Brnu, Olomuca, Tropavi, Krakovem, Lvovu, Brodu in Črnovicah. Te zbornice naj bi imele tudi pravico, za državni zbor voliti poslance. Ta predlog še ni bil obravnavan v zbornici.

Tretji čin levičarjev je po vnanji obliki sicer skoraj prazen, kot znamenje sedanjega položaja, pa jako pomenljiv. To je bilo neko, s zelo ostrimi pušicami nabodeno vprašanje bivšega ministra Chlumeckega do grofa Hohenwarta kot načelnika jezikovnega odseka, jeli ne bi hotel kmalu sklicati ta odsek. V tem vprašanju vpletena je bila trditev, da so levičarji z jezikovnim vprašanjem hoteli mirovati, dokler ni rešena pogodba z Ogersko, ker je pa ministerstvo zadnje dni izdalo naredbo, po kateri so Nemci izključeni od državnih služeb pri višji sodnji praški in brnski in zato je levica prisiljena, zopet in pred časom pričeti jezikovni boj. — Grof Hohenwart odgovoril je po vsem mirno, da bo kar prej sklical oni odsek in formalno bilo je vprašanje rešeno. Bistveno pa se iz tega razvidi, da si tudi sedaj nemško-avstrijski klub in vlada nista prav nič bližje kot prej, temveč v krvavi vojski, zmiraj z očitnim namenom spodriniti vlado in večino ter vsesti se na njeno mesto.

Ta čin levičarjev pokazal je jasno, kako samovoljno so obračali vodo na svoj mlin izrekoma pri imenovanju trgovinskega ministra Baquehema, ko so trdili, da to imenovanje pomenja pomikanje vlade proti levici. Sedaj izrekla je levica po svojem vodji Chlumecky-u, da je in ostane, dokler je bo kaj, v borbi zoper vlado Taaffe-jevo.

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Na Slapu. (Izpit gojencev kranjske deželne vinarske in sadjarske šole na Slapu; sklep šolskega leta in zatvorenje tega zavoda.) Po trinajstletnem uspešnem delovanju zatvorila se je v četrtek dné 30. septembra t. l. z javnim izpitom gojencev kaj slovesno vinarska in sadjarska šola na Slapu. Uže predvečer praznoval se je kaj svečano in pomenu prihodnjega dné povsem vredno, ko je občinski zastop Slapenski v ginljivem nagovoru gosp. župana vzročil vodji gosp. R. Dolencu krasno izdelano diplomo častnega občana radi njegovih zaslug. Topiči jeli so grometi in pevski zbor s pevsko zastavo zapoje odlikovancu podoknico. To slavnost počastil je s svojo prisotnostjo g. dr. Vošnjak, ki je kot zastopnik deželnega odbora uže na večer došel.

Drugi dan vršilo se je zatvorenje zavoda kaj slovesno. Dasiravno je zgodaj v jutru razpenjal Jupiter pluvius svoje vodonosne mreže po nebu in se nam je bilo bati deževnega dné, mu je kmalo gorko solnce vse zlé nakane in nam dalo vživati krasen dan. Nad vrati šolskega poslopja pričakovala je vzdana in lepo

ovenčana spominska plošča odkritja. Prostor pred šolo samo je bil okrašen z maji, cesarskimi in narodnimi zastavami; v sredi pa se je vzdigoval govorniški oder.

Okolu 8. ure jeli so dohajati povabljeni gostje, katerih se je kmalu lepo število nabralo. Slavnost pričela se je ob pol 9. uri s sv. mašo, katero je domači gospod župnik in ob enem šolski katehet v vsem času njenega obstanka g. Matej Koder slovesno celebriral. Pri sv. maši pel je slapenski pevski zbor pod spretnim vodstvom ljudskega učitelja g. M. Mežana v občno pohvalo. Maše vdeležilo se je razun povabljenih gostov v velikem številu prosto občinstvo tukajšnje v poslednjo zahvalo zavodu.

Po končani sv. maši podali smo se na slavnostni prostor, kjer se je imelo vršiti odkritje in blagoslovljenje spominske plošče.

Ko je bila sl. gospoda in občinstvo zbrano, stopi na govorniški oder g. dr. Vošnjak. Tihota nastane. Gospod govornik pa nam začne živo slikati zgodovino zavoda. V srce segajoče nam je pokazal, kaj je uživala posebno vipavska dolina od zavoda in kako hvalo mora zavodu vedeti. Na to se je obrnil g. govornik proti navzočemu visokorodnemu g. grofu Lanthieri-ju in se mu je v imenu kranjske dežele zahvalil prav srčno za nesebično, res veledušno požrtvovalnost, da je grad in zemljišče prepustil brezplačno za ta deželni zavod, s kojo zaslužil si je hvaležnost vse kranjske dežele, ki je v ta spomin in namen vzdala spominsko ploščo.

Zavesa pa je padla v tem trenutku raz plošče in in v zlatih črkah zalesketá napis:

„Visokorodni gospod Karol grof Lanthieri poklonil je ta grad in pripadajoča zemljišča brezplačno kranjski deželi za vinarsko in sadjarsko šolo. Dné 18. septembra l. 1873. se je šola otvorila, a dné 30. septembra zatvorila po trinajstletnem plodonosnem delovanju vsled preselitve na Dolenjsko.

V spomin hvaležnosti

Kranjska dežela.“

Gospod govornik zahvalil se je nadalje uzornemu vodstvu tega zavoda, ki je bilo od začetka doslej v spretnih rokah gosp. vodje R. Dolénca, zahvalil se je vsemu učiteljstvu in omenjal še posebej gosp. župnika, ki je tudi ves čas obstanka na tem zavodu deloval kot katehet. Izrekel je potem zahvalo visokemu c. kr. ministerstvu poljedelstva za krepko podporo, katero je zavod užival.

Po končanem govoru nastopi gospod župnik v polnem ornatu ter blagoslovi spominsko ploščo. Pevski zbor pa zapoje Jenkovo molitev. — Drugi del slavnosti bil je končan s tem, da da je pristav g. V. Rohrman vsemu navzočemu občinstvu prebral vsebino spominske plošče ter zaklical navzočemu gosp. grofu Lanthieriju kot veledušnemu podporniku trikratni „živijo“ in „živijo“, zavrilo je sobrano ljudstvo v hvaležno priznanje.

Razkritje spominske plošče spremljeval je grom topičev, oznanovaje ves ta dogodek celi vipavski dolini.

Na to prične se izpit. Navzoči bili so: čast. gosp. dr. Vošnjak kot zastopnik deželnega odbora, visokorodni gosp. Karol grof Lanthieri, čast. gosp. Matija Erjavec, dekan vipavski kot zastopnik c. kr. kmetijske družbe, g. Matej Lavrenčič, deželni poslanec v Vrhpolji, čast. g. Nosan, c. kr. okrajni sodnik ter mnogo drugih — nad 25 oseb. Ves čas izpita kazali so učenci v dobrih odgovorih, koliko koristnih naukov so si nabrali v primerno kratkem času njih šolanja. Mi pa s o jih poslušali z velikim zanimanjem in marsikaj pridobili tudi za-se koristnega.

Po končani preskušnji vstal je gosp. dr. Vošnjak, nagovoril učence ter jih z lepimi in gniljivimi besedami opominjal k vstrajnosti, marljivosti, hvaležnosti in ljubezni do stvari, kateri so se posvetili, in se zahvalil učiteljskemu osebju za neutrudljivo poučanje. Na to razdelil je spričala. Sklepoma se spominja dobrotnikov šole in konča govor s trikratnimi „živijo“-klici na Nj. Veličanstvo presv. cesarja, katerim so sledili krepki naši „živijo“, na kar se je skupno zapela cesarska pesem.

Tako končal se je oficijalen del cele slavnosti.

Povabljeni gostje podali smo se k obedu, pri katerem vrstile so se krasne napitnice na sl. deželni odbor, na gosp. vodjo R. Dolénca za vzorno delovanje na zavodu, na gosp. dr. Vošnjaka, na gospoda grofa Lanthierija itd. itd.

Med obedom razveselovali so nas tudi domači pevci s kaj lepimi pesmimi.

A čas hiti, hiti tembolj, kolikor veseleje ure vživa človek, ki jih ima vendar v življenju tako malo. In vesele ure so bile to res, tem veseleje, ko so se praznile botelke najfinejših domačih vin, ko je tekel šampanjec in je g. vodja kot gospodar zabaval nas s krasnimi dvtipi prirojenega mu humora.

Noč uže je bila, ko smo se ločili, ločili zadnjič na Slapu. Vsacemu pa je prišlo iz polnega srca voščilo: „Prekoristni ti zavod naj v bratski Dolenjski deluje v istem duhu, z istim vspehom dalje, kakor je deloval do sedaj.“

Uzorno vodstvo nam je porok, da se bodejo pa tudi uresničile naše želje. V to pomozí nam Bog!

Iz Ljubljane. — Družba sv. Mohora razdelila je letos svojim udom po šestero knjig, in to: „Življenje Marije in sv. Jožefa“, V. snopič; „Šmarnice“ ali „romanje v nebeško kraljestvo v Marijinem mesecu“; „Občna zgodovina“, XI. snopič; „Slovenski pravnik“, IV. snopič; „Slovenske Večernice“, 40. zvezek, in „Koledar“ za leto 1887.

Prva knjiga šteje 144 strani v veliki osmerki, „koledar“ 93 strani v nekoliko manji obliki, pa vendar izredno veliki osmerki; „občna zgodovina“ obsega IV. zvezka strani 281 do 472, „Pravnik“ pa strani 401 do 496, „Večernice“ štejejo 127 strani in obsegajo 12 manjih spisov, „Šmarnice“ pa obsegajo na 282 straneh molitve za vse dni meseca majnika. Oblika knjig je deloma uže zgodovinska, le pri koledarji se je spremenila po naši misli brez pravega povoda v veliko osmerko, ko je bila dosedanja navadna osmerka mnogo bolj priročna. — Sicer pa z veseljem priznavamo lepo kopo knjig in dobro, mnogovrstno vsebino, katero družba zopet letos podaja svojim udom tako rekoč zastoj.

Zelo veselo znamenje je, da se družba tako lepo širi, ker letos štela je, uže 31.102, 87 letnikov pa 585 dosmrtnih udov, tedaj vseh skupaj **31.687**, katerih spada največ: 12.021 na ljubljansko, 9666 na lavantinsko, 4400 na goriško, 3034 na krško, 1595 na tržaško, ostali pa na: sekovsko, somboteljsko, zagrebško, senjsko, poreško in videmsko (109) škofijo, 59 udov pa še na druge razne škofije. Družbi pristopilo je 24 novih dosmrtnih udov, umrlo pa 6. Družbeni dohodki znašali so 34.460 gold. 65 kr., stroški pa 34.429 gold. 27 kr. Družbena matica znaša v gotovini 17.675 gold. 79 kr. in 200 goldinarjev v obligacijah. — Družba Mohorjeva je glavni steber slovenskega razvoja izrekoma na krajih, v katerih se z vsakojakimi sredstvi vsiluje ptuj živelj, zato še posebej blagi družbi želimo, da še dalje raste, se razcvita in obilo sadu prinaša v poduk, zavest in krepak razvoj slovenskega naroda.

— C. kr. svetovalec c. kr. deželne vlade kranjske imenovan je dosedanji c. kr. okrajni glavar Dralka v

Radoljici. Ob enem imenovana sta bila za okrajna glavarja pl. Gozani in vitez Schwarz.

— Državnozborsko volitev na mesto umrlega g. A. Obreze za notranjske selske občine razpisalo je deželno predsedništvo na 6. dan decembra t. l.

— Na mesto sedanjega škofa dr. Valussija kandidira se njegov naslednik sedanji prošt goriški gosp. dr. Jordan. Pravijo, da se tudi s političnim programom svojim po vsem strinja s svojim prednikom.

— Upravništvo ljubljanske komende nemškega reda izročeno je, kakor se nam naznanja z Dunaja, grofu Pavlu Beroldingen-u, kateri je po starosti svojega službovanja na vrsti imenovan biti za velikega komturja te komete. Zagotavlja se nam, da je prihodnji naslednik umrlega velikega komturja barona Lazarini-a po vsem miren, nepristransk značaj, toraj akoravno rodem Nemec, ne nasprotnik Slovencev, med katerimi mu bo pripadala za čas njegovega komturstva veljavna beseda.

— Nove telegrafiške postaje v Ložu in Novi Vasi imajo se, kakor čujemo, iz merodajnih krogov, odpreti za javno poslovanje, bržčas v drugi polovici prihodnjega meseca. Do onega časa imajo se, kakor čujemo, dovršiti vse še potrebne priprave.

— Vreme je pri nas po vsem ugodno, enako za trgateg, kakor za vsa druga jesenska dela. — Oranje in sejanje vrši se brez zaprek in enako ugodno spravljajo se jesenski pridelki vsake vrste. Minali petek in soboto padlo je zadosti tihega, izdatnega dežja, tako da so se zamočila tudi zemljišča na peščenih krajih. Kolikor čujemo, je tudi na Štajerskem omejen čas deževalo. Na Doljnem Avstrijskem izrekoma na Dunaji pa do petka večer ni bilo še kaplje dežja. Njive in travniki so v dunajski okolici od suše popolnoma rujavi. — O trgatvi na Doljne-Avstrijskem se nam poroča, da je letošnji mošt izredno sladak in da presega gledé dobrote lausko vino, toda pridelka bo v obče na Avstrijskem komaj tretjino vplanskega. — Mnogo in dobrega vina pa se bo pridelalo na južnem Ogerskem, na Krasu, v Istri in Dalmaciji.

— Umrlo je v Beču dvornega svetovalca viteza Vestenecka udova, 70 let stara.

— Kolera na Kranjskem. Iz uradnega poročila o koleri na Kranjskem posnamemo, da je zdravniška preiskava pokazala značaj bolezni, kakor se je pokazala med prisiljenci na Igu, prava azijska kolera. Do sedaj obolelo je vsega 17 prisiljencev, izmed katerih so trije umrli, dva pa okrevala. Na Igu preskrbela se je bolnišnica za silo tako, da so oboleli prisiljenci popolnoma odločeni od drugih in pa od prebivalstva. — Misli se, da se je bolezen zanesla z Ložkega Potoka, pa dokazov za to ni nič. Pričakovati se sme, da se bolezen ne bo širila dalje.

— Razpis udobave. Dne 22. t. m. vrši se pri tukajšnjem c. kr. vojaškem založišči ponudbena razprava o udobavi kruha in sena za c. kr. vojno. Natančnejši pogoji se lahko zvedó pri tukajšnji trgovinski in obrtni zbornici.

— Nova pošta. C. kr. trgovinsko ministerstvo je dovolilo, da se v Kresnicah ustanovi c. kr. poštni urad. Ta pošta bode sprejemala in odpravljala pisma in vozno pošto ter oskrbovala poštno hranilnico. Zvezo med poštnim uradom in kolodvorom v Kresnicah oskrboval bode vsak dan štirikrat pot (sel).